

Nr 128.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av gamla centralposthuset i Göteborg; given Stockholms slott den 24 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

C. Meurling.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationspartementet, statsrådet Meurling:

Sedan det nya centralposthuset i Göteborg den 1 juni 1925 tagits i bruk för centralpostkontoret i nämnda stad, har fråga uppkommit om användningen av det av berörda postkontor tidigare disponerade gamla centralposthuset därstädes.

I skrivelse den 9 februari 1926 anförde *generalpoststyrelsen*, att styrelsen, som ansåge det gamla centralposthuset icke längre erforderligt för postverkets behov, inlett förhandlingar med Göteborgs stad avseende försäljning av berörda fastighet, vars taxeringsvärde vore 800,000 kronor. Sedan stadens fastighetskontor uppskattat värdet av fastigheten till högst 338,000 kronor, hade på generalpoststyrelsens begäran byggnadsstyrelsen verkställt värdering och därvid uppskattat fastighetens värde till 550,000 kronor. Ett erbjudande till staden att förvärva fastigheten till detta pris hade emellertid avböjts, emedan sagda pris syntes alltför högt.

Med anledning av generalpoststyrelsens i berörda skrivelse gjorda framställning uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 12 mars 1926 åt styrelsen att i samråd med byggnadsstyrelsen verkställa närmare utredning angående möjligheten att försälja ifrågavarande fastighet på för statsverket antagbara villkor samt att i avvaktan på fastighetens eventuella försäljning omedelbart vidtaga åtgärder för densammans uthyrande på fördelaktigast möjliga villkor.

I skrivelse den 13 december 1927 anför *generalpoststyrelsen* följande:

Styrelsen hade dels genom annonser i pressen och dels genom mäklare låtit utbjuda fastigheten till försäljning eller uthyrning, men av olika anledningar — överskottet å kontorslokaler i Göteborg, den där rådande depressionen, posthusbyggnadens synnerligen bristfälliga beskaffenhet och för ett affärsföretag mindre lämpliga disposition m. m. — hade förda förhandlingar strandat.

Genom beslut den 23 augusti 1927 hade emellertid stadens drätselkammare utsett tvenne delegerade att ånyo underhandla om fastighetens förvärfande. De förhandlingar, som på grund därav förts, hade resulterat i att generalpoststyrelsen med Göteborgs stads drätselkammare upprättat ett preliminärt köpeavtal rörande fastigheten. Enligt detta avtal skulle Kungl. Maj:t och kronan — under förutsättning att avtalet godkändes *dels* av stadsfullmäktige i Göteborg före utgången av år 1927 och *dels* av Kungl. Maj:t före den 1 april 1928 — till Göteborgs stad försälja fastigheten för en köpeskilling av 475,000 kronor. Enligt meddelande från drätselkammaren i Göteborg hade stadsfullmäktige därstädes numera för sin del godkänt köpeavtalet i fråga.

Beträffande det gamla centralposthuset anför styrelsen härefter:

Ifrågavarande hus vore beläget invid Paekhusplatsen i Göteborg med flyglar åt Kronhusgatan och Postgatan å tomter, som efter senast företagna tomtindelning benämndes fastigheterna nr 1 och 2 i 20:e kvarteret Franska tomten i stadsdelen Nordstaden i Göteborg. Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 10 september 1869 *dels* medgivit, att till plats för ett nytt posthus i Göteborg finge användas ett tomtområde av 14,950 kvadratfot (= 1,317.8 kvadratmeter) av dåvarande tomten nr 56 i Göteborgs stads 7:e rote, av vilket område 11,950 kvadratfot skulle inköpas av Göteborgs stad för en köpeskilling av 10,000 riksdaler riksmünt och på vissa villkor i övrigt samt 3,000 kvadratfot för ändamålet upplätas av kronan förut tillhörig mark, *dels* och anvisat ett belopp av 145,000 riksdaler riksmünt för tomtens bebyggande, uppfördes under åren 1870 och 1871 det nu ifrågavarande posthusets huvudbyggnad.

Jämlikt bemyndigande i kungl. brev den 10 november 1893 hade styrelsen under år 1894 av arméförvaltningen för en köpeskilling av 25,000 kronor in-

köpt ett intill den förenämnda tomten beläget område om 439,3 kvadratmeter, då benämnt tomten nr 56 litt. D i 7:e roten. På den sålunda tillökade tomten uppfördes under åren 1896—1898 en tillbyggnad, på samma gång som en del förändringar vidtogos beträffande den ursprungliga byggnaden. Sedermera hade i samband med nödvändiga reparationer utförts vissa smärre arbeten inom byggnaden, huvudsakligen för möjliggörande av en lämpligare förläggning av de olika lokalerna inbördes.

Av tomtens areal, 1,750 kvadratmeter, disponerades 1,425, 75 och 250 kvadratmeter för respektive posthuset, garage och fri gård.

Posthuset vore uppfört av sten i två våningar med källare och vind. Å vinden vore inredda två bostadslägenheter, nämligen en om två rum och kök och en om ett rum och kök. I övrigt hade hela byggnaden använts till lokaler för centralpostkontoret. Huset vore försett med centralvärmeledning, vilken emellertid numera befunne sig i mycket bristfälligt skick. W. C.-anläggning funnes icke.

Fastighetens bokförda värde utgjorde 599,300 kronor. För tomternas inköpande och byggnadens uppförande hade icke använts länemedel, utan hade kostnaderna helt bestritts av postverkets driftinkomster.

Fastighetens taxeringsvärde uppgick närmast före år 1922 till 700,000 kronor och blev vid sistnämnda års fastighetstaxering höjt till 800,000 kronor.

För den tomtmark, på vilken posthuset i fråga vore uppfört, innehade styrelsen vederbörliga lagfartshandlingar utom beträffande det förenämnda område om 3,000 kvadratfot, som Kungl. Maj:t genom brev den 10 september 1869 medgivit skola för ändamålet upplätas av kronan förut tillhörig mark. I fråga om postverkets disposition av berörda tomtedel finge styrelsen erinra därom, att denna tidigare stått under arméförvaltningens fortifikationsdepartementets förvaltning. Sedan styrelsen i skrivelse den 30 mars 1869 hemställt, att tomtdelen i fråga måtte få användas för posthusbygget, infordrade Kungl. Maj:t yttrande över framställningen från sagda myndighet, som, med hänsyn till den dåvarande dispositionen av tomtdelen i fråga, tillkännagav, att från dess sida någon erinran icke förekomme emot bifall till den sökta överlåtelsen av tomtdelen. På grund av vad sålunda förevarit hade styrelsen ansett sig kunna betrakta den berörda tomtdelen, vilken för övrigt, på sätt av bifogad kartskiss framginge, låge inkilad mellan den från Göteborgs stad förvärvade tomtmarken och det från arméförvaltningen jämlikt kungl. brevet den 10 november 1893 inköpta området, såsom genom ovannämnda kungl. brev den 10 september 1869 ställd under styrelsens förvaltning på samma sätt som varje annan av postverket disponerad, ej förhyrd tomtmark, ehuru vederbörliga lagfartshandlingar rörande tomtdelen icke innehades av styrelsen. Det med Göteborgs stads drätselkammare upprättade preliminära köpeavtalet innefattade därför även nu omhandlade tomtdel.

I fråga om köpeskillingen och övriga villkor i köpeavtalet, vilket torde få såsom bilaga fogas till protokollet, anför styrelsen:

Stadens underhandlare hade förklarat sig anse priset väl högt, och sagt sig endast med stor tvekan kunna besluta sig för att föreslå staden att betala detsamma. Det avgörande skälet härvid hade emellertid varit, att det för staden måste anses synnerligen önskvärt att vid den del av hamnen, där fastigheten vore belägen, äga en fastighet, som kunde användas av hamnförvaltningen, vars nuvarande fastighet sannolikt förr eller senare torde behöva tagas i anspråk för gatutvidgning.

Generalpoststyrelsen å sin sida hade icke haft anledning frångå sin tidigare ståndpunkt, att ett skäligt värde å fastigheten vore 550,000 kronor.

Enär emellertid de ansträngningar, som från styrelsens sida gjorts för att avyttra fastigheten, med tydlighet visat, att det icke, åtminstone för närvarande, torde vara möjligt att erhålla ett förmånligare köpeanbud än det av staden nu lämnade, och det vidare framgått vid förhandlingarna angående fastighetens uthyrande, att postverket ej heller torde kunna få byggnaden mot skälig hyresersättning uthyrd, utan att åtminstone först en kostsam reparation och omändring företoges, samt slutligen fastigheten, då den stode outnyttjad, endast medförde utgifter för postverket i form av dels vissa avgifter till staden, dels underhållskostnader, som icke kunde undvikas, därest icke byggnaden skulle hastigt undergå ytterligare försämring, och dels kostnader för uppvärmning m. m., hade styrelsen ansett det vara för statsverket förmånligast, att det anbud, Göteborgs stad nu avgivit, godtoges. Vad särskilt fastighetens omändring för uthyrningsändamål beträffade, finge styrelsen meddela, att enligt från byggnadsstyrelsens sida gjord approximativ beräkning en sådan omändring skulle medföra en kostnad av, därest posthusets nuvarande höjd bibehölles, 212,000 kronor och, om en lätt våning påbyggdes, 462,000 kronor. Vidkommande underhållskostnaderna, därest byggnaden skulle stå obegagnad eller användas såsom lagerlokal — om över huvud spekulant å fastighetens förhyrande för sådant ändamål skulle sedermera uppträda — vore att märka, att desamma inom den närmaste framtiden skulle bliva avsevärda, när såväl yttertaket som värmeledningen vore i oundgängligt behov av omfattande reparation.

Den uppfattning, till vilken styrelsen sålunda kommit, delades även av byggnadsstyrelsen, som förklarar sig tillstyrka, att fastigheten med hänsyn till föreliggande förhållanden av staten avyttrades för ett pris av 475,000 kronor.

Slutligen ville styrelsen erinra om att den av staden nu erbjudna köpeskillingen avsevärt överstege den summa, som ursprungligen beräknades inflyta vid fastighetens försäljning. Såsom av vederbörande departementschef framhållits till statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 maj 1914 vid behandlingen av frågan om nytt centralposthus i Göteborg, kunde nämligen, på sätt generalpoststyrelsen meddelat, gamla centralposthuset i Göteborg vid försäljning beräknas betinga ett pris av 350,000 à 400,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att ifrågavarande fastigheter nr 1 och 2 i 20:e kvarteret Franska tomten i stadsdelen Nordstaden i Göteborg måtte försäljas till Göteborgs stad för en köpeskillning av 475,000 kronor och på de villkor i övrigt, som innefattas i ovanberörda köpeavtal.

Vidare framlägger styrelsen förslag, att de genom ifrågavarande fastighets försäljning frigjorda medlen måtte få användas för uppförande av en posthusbyggnad i Vasastaden i Stockholm. Till stöd härför anför styrelsen:

Enligt principerna för den jämlikt beslut av 1911 års riksdag genomförda förändrade uppställningen av riksstaten skulle det av staten i byggnader och inventarier nedlagda kapitalet icke nedskrivas. I stället skulle, för postverkets vidkommande, detta värde uppehållas genom den för verket upplagda förnyelsefonden. En strikt tillämpning av denna sats torde böra medföra, att ett bokfört värde å statens egendom icke kunde utgå ur räkenskaperna, med mindre egendomen upphörde att vara statens och ett mot det bokförda värdet svarande belopp tillfördes statskassan. Då beträffande gamla centralposthuset i Göteborg det för egendomen inflytande beloppet, 475,000 kronor, understege bokförda värdet, skulle alltså ett mot skillnaden svarande belopp,

124,300 kronor, tagas ur förnyelsefonden för att täcka bristen. I annat fall skulle — därest icke särskilt avskrivningsbemyndigande lämnades av riksdagen — skillnadsbeloppet komma att kvarstå i räkenskaperna utan att representera någon egendom. Ett sådant förhållande torde icke kunna anses överensstämma med en riktig bokföring. I avseende härå finge styrelsen jämväl framhålla, att Kungl. Maj:t i andra fall, nämligen då det gällt av kapitalökningsanslag tagna belopp, som använts för anskaffande av ritningar m. m. till planerade men ej uppförda posthus i Gällivare och Krylbo, medgivit, att vederbörande belopp finge överföras till driften (Kungl. Maj:ts beslut den 11 mars 1927).

I förevarande fall syntes det emellertid icke nödvändigt eller ens med gällande bestämmelser rörande förnyelsefondens användning fullt överensstämmande att vidtaga sådana åtgärder, att skillnaden mellan bokförda värdet och försäljningsbeloppet utginge ur räkenskaperna, eller, med andra ord, att förnyelsefonden användes för återbetalning av för kapitalökningsändamål beviljade medel. Om nämligen det av köpeskillingen icke täckta bokförda beloppet, 124,300 kronor, finge kvarstå i summan av de uti postverket i fastigheter nedlagda medel och överflyttas till annan fastighet, skulle förnyelsefondmedel kunna användas för gäldande av kostnader för sådan annan fastighet. Med andra ord: de för Göteborgs gamla centralposthus avsatta förnyelsefondmedlen skulle intill ett belopp av 124,300 kronor användas för uppehållande i dess fulla bokförda värde av postverkets *samtliga* fastigheter. En sådan anordning syntes stå i god samklang med bestämmelserna om att för postverkets vidkommande *kollektiv* avsättning till förnyelsefond skulle tillämpas, vilket väl även torde få anses innebära, att användningen av förnyelsefondmedlen icke borde vara begränsad till enbart det objekt, för vilket avsättningen verkstälts, utan avse uppehållet av hela gruppens, i detta fall samtliga postverkets fastigheters, bokförda värde. Att, såsom beträffande Göteborgs gamla centralposthus vore förhållandet, medlen icke av staten upplånats utan tagits av postverkets egna driftinkomster torde sakna betydelse vid bedömandet av riktigheten av vad ovan anförts.

Sistnämnda omständighet syntes däremot kunna med visst fog åberopas såsom skäl för att låta köpeskillingen för gamla centralposthuset i Göteborg komma till användning för annat postverkets ändamål.

Styrelsen föreslår därför, att för täckande av kostnaderna, 897,000 kronor, för den nya posthusbyggnaden i Stockholm måtte få användas bland annat *dels* köpeskillingen för gamla centralposthuset i Göteborg, 475,000 kronor, *dels ock* av postverkets förnyelsefond ett belopp av 124,300 kronor.

Över styrelsens förslag till täckande av kostnaderna för posthusbyggnaden i Stockholm har *riksräkenskapsverket* den 13 januari 1928 avgivit utlåtande samt därvid anförde:

Beträffande generalpoststyrelsens förslag att till täckande av kostnaderna för den planerade posthusbyggnaden i Vasastaden i Stockholm i första hand använda vid försäljning av gamla centralposthuset i Göteborg inflytande medel ville riksräkenskapsverket framhålla, att det ifrågasatta nya posthuset i Stockholm ej kunde sägas övertaga några av det gamla centralposthusets i Göteborg funktioner eller i något avseende ersätta detsamma. Vidare strede förslaget emot en av de viktigaste grunderna för den av 1911 års riksdag beslutade budgetreformen, nämligen kravet på en fullständig redovisning i budgeten av statsverkets inkomster och utgifter. Man borde där-

för betrakta försäljningen av Göteborgsfastigheten och uppförandet av posthuset i Vasastaden såsom tvenne av varandra oberoende transaktioner, vilka var för sig skulle avspeglas i riksstaten. Det funnes enligt riksräkenskapsverkets uppfattning så mycket större skäl härför, som, medan det gamla centralposthuset i Göteborg uppförts med skattemedel, kostnaden för den nya posthusbyggnaden i Stockholm — vilken enligt generalpoststyrelsens beräkning skulle lämna en avkastning av över sju procent på det investerade kapitalet — borde täckas på samma sätt, som numera vore brukligt ifråga om utgifter för kapitalökning vid postverket i allmänhet, eller medelst låne-medel.

Enär riksräkenskapsverket icke ansett sig kunna biträda generalpoststyrelsens uppfattning beträffande sättet för täckande av kostnaderna för posthusbygget, torde även böra beröras den bokföringsmässiga behandlingen i styrelsens räkenskaper av försäljningen av gamla centralposthuset i Göteborg.

Den inflytande köpeskillingen å 475,000 kronor borde av generalpoststyrelsen uppdebiteras å fastighetskontot och inlevereras till statskontoret, vilket senare ämbetsverk hade att redovisa inkomsten å en särskild härför i riksstaten uppförd inkomsttitel under rubriken i anspråk tagna kapitaltillgångar. Det å fastighetskontot härefter kvarstående beloppet för gamla posthuset i Göteborg uppginge till 124,300 kronor.

Då generalpoststyrelsen föreslagit att för täckning av sagda belopp anlita förnyelsefondsmedel, syntes böra undersökas, under vilka förutsättningar och i vilken omfattning dylik täckning kunde äga rum. Härvid torde då först böra tillses, i vilken utsträckning samlade avskrivningar för ifrågavarande centralposthus förefunnes i förnyelsefonden.

Med stöd av en från generalpoststyrelsen införskaffad promemoria kunde avsättningarna för omfördälda centralposthus beräknas hava uppgått till, i avjämnade belopp:

	Kronor.
under åren 1913—1926	188,800: —
ordinarie avsättning för år 1927 (1,2 % å 564,300 kronor)	6,800: —
extra avsättning för år 1927 (en femtedel av det belopp, 330,000 kronor, som vid 1925 års slut bort vara avsatt för centralposthuset)	66,000: —
<u>Summa kronor</u>	<u>261,600: —</u>

Av förnyelsefonden hade emellertid under åren 1913—1927 från fonden bestritts utgifter för reparationer av fastigheten till ett belopp av omkring 190,000 kronor. Vid 1927 års slut skulle alltså i förnyelsefonden ingå samlade avskrivningar å centralposthuset å 71,600 kronor. Detta belopp torde böra redovisas och inlevereras på sätt, som förut angivits med avseende å köpeskillingen, 475,000 kronor. Å fastighetskontot skulle efter nämnda bokföringsåtgärd förefinnas ett oreglerat belopp för Göteborgsfastigheten å 52,700 kronor (124,300 — 71,600).

Den extra avsättning till förnyelsefonden, som under åren 1928—1931 erfordrades för åstadkommande av erforderlig nedskrivning av postverkets egendom, hade enligt generalpoststyrelsens skrivelse den 11 november 1927 för kalenderåret 1928 beräknats till 825,000 kronor.

Häri torde ingå beräknad avskrivning å centralposthuset med 66,000 kronor. Men enär, såsom ovan visats, på grund av försäljningen och tidigare verkställda avsättningar till förnyelsefonden endast erfordrades en extra av-

sättning av 52,700 kronor för åstadkommande av fullt reglerat fastighetsvärde, skulle den extra avsättningen för år 1928 kunna minskas med omkring 13,300 kronor. Genom brev den 30 december 1927 angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader för år 1928 hade den extra avsättningens belopp fixerats till 825,000 kronor. Härigenom skulle alltså ett belopp å 13,300 kronor för mycket avsättas till förnyelsefonden. För reglering av fonden i detta hänseende torde de extra avsättningarna under vartdera av åren 1929—1931 böra minskas med tredjedelen av detta belopp eller 4,400 kronor. Dessutom borde avsättningarna för sistnämnda tre år minskas med 66,000 kronor årligen. Den sålunda korrigerade avsättningen för år 1928 å 52,700 kronor torde böra behandlas på enahanda sätt som de tidigare avsatta förnyelsefondsmedlen å 71,600 kronor, d. v. s. inlevereras till statskontoret.

Vad beträffade användningen av det genom ovannämnda försäljning friggjorda och budgeten tillgodoförda beloppet å 599,300 kronor (475,000 + 71,600 + 52,700) förefunnnes visserligen icke något hinder att använda beloppet ifråga för löpande, verkliga utgifter. Ville man emellertid disponera beloppet för kapitalökning, förefunnnes ett ändamål, för vilket detsamma särskilt väl skulle lämpa sig.

Enligt generalpoststyrelsens räkenskaper vore det nya centralposthuset i Göteborg upptaget till ett anskaffningsvärde av över 8 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor. ett belopp, som knappast torde kunna förräntas. Då dessutom det nya centralposthuset finge anses hava övertagit det gamla centralposthusets uppgifter, syntes nämnda belopp å 599,300 kronor lämpligen kunna användas till nedskrivning av det nya centralposthusets bokförda värde. Med hänsyn till de för riksstatens uppställning gällande principerna borde ifrågavarande nedskrivning komma till uttryck i riksstaten. Nedskrivningen av det nya centralposthusets värde borde i så fall — i överensstämmelse med det förenklade förfaringssätt, som i sistavgivna statsverksproposition föreslagits i fråga om nedskrivningar å utlåningsfonderna — i riksstaten uppföras såsom återbetalning av fasta lånemedel.

Vad beträffade det bokföringsmässiga förfaringssättet vid nedskrivningen av det nya centralposthusets i generalpoststyrelsens räkenskaper bokförda värde, torde detta enklast ske genom överföring från kapitalkontot.

Med anledning av vad riksräkenskapsverket uttalat har *generalpoststyrelsen* i utlåtande den 4 februari 1928 i huvudsak anfört:

Mot en nedskrivning av det nya centralposthusets i Göteborg bokförda värde i och för sig vore ur postverkets synpunkt givetvis intet att erinra, då huset på grund av de under byggnadstiden högt uppskrivade priserna kommit att draga avsevärda kostnader. Det torde emellertid först böra undersökas, huruvida en nedskrivning av det bokförda värdet å Göteborgs nya centralposthus *för närvarande* vore av förhållandena påkallad. Med beräkning av en nettoavkastning av 5 % å fastigheten skulle under åren 1926 och 1927 postverkets lokaler i byggnaden icke draga en större årshyra än som kunde anses skäligen med hänsyn till, å ena sidan, de speciella fördelar ur såväl belägenhets- som planläggningssynpunkt, denna byggnad beredde postverket, samt, å andra sidan, det hyresbelopp, som postverket med all säkerhet blivit nödsakat erlägga för motsvarande lokaler å den enskilda hyresmarknaden, om över huvud taget sådana lokaler ens kunnat uppbringas. Det funnes, enligt styrelsens åsikt, knappast någon anledning att just nu verkställa en nedskrivning av fastighetens bokförda värde. Om och när en dylik nedskrivning med hänsyn till det ekonomiska resultatet av fastigheten

kunde bliva erforderlig, torde anledning föreligga att överväga, vilka åtgärder erfordrades för nedbringande av detta värde.

Såsom en ytterligare anledning att icke nu göra någon nedskrivning å fastighetsvärdet finge styrelsen framhålla, att postverkets fastighetsförvaltning som helhet måste anses lämna ett ur förräntningssynpunkt fullt tillfredsställande resultat. Om en i förräntningshänseende svagare fastighets bokförda värde nedskrevs, borde väl för övrigt konsekvensen bjuda, att värdet av någon under särskilt gynnsamma förhållanden anskaffad fastighet, exempelvis posthuset i Karlstad, höjdes. En sådan åtgärd torde väl dock knappast böra komma i fråga.

Därest det emellertid numera ansåges angeläget, att försäljningen av den gamla fastigheten komme till synes å riksstatens inkomstsida och tillkomsten av den nya fastigheten upptoges å utgiftssidan, ville styrelsen icke motsätta sig en sådan åtgärd, då det ju för styrelsen vore av ringa eller ingen betydelse, om just det genom försäljningen av Göteborgsfastigheten frigjorda beloppet eller ett annat, däremot svarande belopp komme till användning för Stockholmsfastigheten. Huvudsaken torde vara, att den extra inkomst, som faktiskt tillfördes budgeten genom ett bifall till den föreslagna fastighetsförsäljningen, bidroge till att minska en eljest erforderlig upplåning av medel till likviderande av kostnaderna för den nya fastigheten.

Gent emot riksräkenskapsverkets uttalande, att det enligt ämbetsverkets åsikt funnes så mycket större anledning att betrakta försäljningen av Göteborgsfastigheten och uppförande av det nya posthuset i Stockholm såsom tvenne av varandra oberoende transaktioner, vilka var för sig skulle avspeglas i riksstaten, som, medan gamla centralposthuset i Göteborg uppförts med skattemedel, kostnaden för den senare fastigheten borde täckas medelst lånemedel, finge styrelsen framhålla, att om Göteborgs gamla centralposthus vore den enda postverkets egendom, som bekostats med skattemedel, det kunde, ur synpunkten att överföra all verkets egendom till det upplånade kapitalet, finnas anledning att följa riksräkenskapsverkets förslag. Nu vore emellertid av det i verket bundna kapitalet ej mindre än nära 13,000,000 kronor tagna av andra medel än lånemedel. Under sådana omständigheter och då det i förevarande fall icke vore fråga om beviljande av *nya* skattemedel utan endast om disponerande av ett tidigare anvisat, men nu frigjort belopp, syntes det knappast rent sakligt sett böra ligga någon oegentlighet uti att i förevarande fall använda andra medel än lånemedel. Genom det av styrelsen föreslagna tillvägagångssättet ändrades ju på intet vis sammansättningen av de medel, som bundits i postverkets fasta egendom.

I verkligheten torde vinnas samma effekt med användande av andra medel än lånemedel till täckande av viss del av kostnaderna för den nya fastigheten som med användande av uteslutande lånemedel för sistnämnda fastighet och de ifrågavarande frigjorda medlens samtida disponerande för nedskrivning av en postverkets fastighets bokförda värde. Det åt postverket beviljade beloppet av lånemedel bleve i båda fallen lika stort, och statens samlade säkerhet för dessa lånemedel bleve även reellt sett densamma.

Under förutsättning att riksräkenskapsverkets ståndpunkt, att transaktionerna skulle avspeglas i riksstaten, godtoges, ansåge sålunda styrelsen, att av kostnaderna för uppförande av posthuset i Stockholm ett belopp av 599,300 kronor borde anvisas att utgå av andra medel än lånemedel.

Departements-
chefen.

Sedan centralpostkontoret i Göteborg överflyttats från det gamla centralposthuset till det nyuppförda centralposthuset därstädes, är förstnämnda fastighet icke längre erforderlig för postverkets behov. Såvitt nu kan be-

dömas, torde fastigheten ej heller behöva tagas i anspråk för något annat statsändamål i Göteborg. Då det på grund av fastighetens bristfälliga beskaffenhet visat sig omöjligt att utan dyrbara reparationer få densamma uthyrd på antagbara villkor och då fastighetens bibehållande i statsverkets ägo endast medför dryga årskostnader utan motsvarande avkastning, lär det lämpligaste vara att avyttra densamma. Det belopp, 475,000 kronor, för vilket Göteborgs stad erbjudit sig att förvärva fastigheten, lär, ehuru lågt i förhållande till det fastigheten åsatta taxeringsvärdet, dock vara det förmanligaste pris, som i betraktande av nyss angivna förhållanden nu kan erhållas, varför jag anser mig kunna tillstyrka godkännande av det med staden upprättade köpeavtalet.

Vad beträffar användningen av de genom sagda fastighets försäljning frigjorda medlen, ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets mening, att såväl försäljningen av gamla centralposthuset i Göteborg som uppförandet av ovanberörda nya posthusbyggnad i Stockholm böra var för sig komma till synes i riksstaten samt att kostnaderna för sistnämnda företag, vilket för övrigt visar god förräntning, böra täckas med kapitalökningsanslag av lånemedel. Emellertid lär den omständigheten, att en fastighet, som förvärvats för andra medel än lånemedel, utgår ur postverkets fastighetsbestånd, icke skäligen böra föranleda till minskning av det i verket nedlagda kapitalet av icke lånemedel och dess ersättande i mån av nya kapitalinvesteringar med lånekapital. Då det gamla centralposthuset i Göteborg kan sägas hava ersatts av det nya centralposthuset därstädes, så hade, därest den förra byggnaden avyttrats i samband med den senares tillkomst, den influtna köpskillingen jämte skäligt belopp av förnyelsefondmedel rimligen bort användas till täckande av kostnaderna för det nya centralposthuset. Att avyttrandet äger rum först nu torde sålunda endast få anses innebära ett försenat slopande av nämnda gamla byggnad. Enligt min mening tala alltså goda skäl för att låta de genom nämnda slopande frigjorda medlen, 599,300 kronor, träda i stället för de lånemedel, som icke skulle behövt tagas i anspråk, därest slopandet skett samtidigt med det nya centralposthusets färdigställande, och möjliggöres härigenom motsvarande återbetalning å de i postverket nedlagda lånemedlen. Lämpligast torde detta böra ske sålunda, att ett belopp, motsvarande sagda genom det gamla centralposthusets försvinnande ur postverkets fastighetsbestånd frigjorda medel, nämligen 124,300 kronor av förnyelsefonden och 475,000 kronor, utgörande försäljningssumman för berörda byggnad, eller tillhopa 599,300 kronor inlevereras till riksgäldskontoret samt att i förslaget till riksstat för budgetåret 1928—1929 den under rubriken »Lånemedel. I. Fasta lånemedel» upptagna inkomstposten »Återbetalningar» höjes med samma belopp.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna härvid fogade avtal angående försäljning av fastigheterna nr 1 och 2 i 20:e kvarteret Franska tomten i stadsdelen Nordstaden i Göteborg;

Kungl. Maj:ts proposition nr 128.

dels i förslaget till riksstat för budgetåret 1928—1929 höja den under rubriken »Lånemedel. I. Fasta lånemedel» upptagna inkomstposten »Återbetalningar» med 599,300 kronor;

dels ock i nämnda riksstatsförslag minska den under rubriken »Lånemedel. I. Fasta lånemedel» upptagna inkomstposten »Övriga fasta lånemedel» med motsvarande belopp.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Bilaga.

Emellan Kungl. Maj:t och Kronan genom Kungl. Generalpoststyrelsen samt Göteborgs stad genom dess drätselkammare, å andra avdelningen, träffas härmed följande

K ö p e a v t a l.

Kungl. Maj:t och Kronan upplåter och försäljer härigenom till Göteborgs stad med full äganderätt fastigheterna n:r 1 och n:r 2 i 20 kvarteret Franska tomten i Nordstaden i Göteborg med allt vad därtill hörer och lagligen tillvinnas kan mot en köpeskilling av fyrahundrasjuttiofemtusen (475,000) kronor samt på följande villkor i övrigt:

- 1) De försålda fastigheterna tillträdas av köparen den 1 april 1928.
- 2) Intill dess köparen tillträder fastigheterna, är säljaren skyldig att på egen bekostnad hålla å fastigheterna uppförda byggnader brandförsäkrade för ett belopp av tillhoppa trehundra tusen (300,000) kronor.
- 3) Därest byggnaderna skulle helt eller delvis avbriinna, innan detta avtal enligt vad nedan stadgas blivit slutligen giltigt, äger säljaren uppbära och tillgodogöra sig utfallande brandskadeersättning, och berättigas köparen, därest avtalet sedermera blir giltigt, att vid köpeskillingslikviden från köpesumman avdraga det belopp, säljaren uppburit eller ägt uppbära i brandskadeersättning.
- 4) Skatter, utskylder, brandförsäkringsavgifter och andra onera för försålda fastigheterna skola i den mån de belöpa å tiden före tillträdesdagen betalas av säljaren och i den mån de belöpa å tiden från och med nämnda dag av köparen.
- 5) Försålda fastigheterna överlåtas i gravationsfritt skick.
- 6) Försålda fastigheterna besväräs icke av någon icke in-tecknad nyttjanderätt, rätt till servitut eller till avkomst eller annan förmån.
- 7) Under förutsättning att säljaren *dels* avlämnat alla för lagfart å detta stadens fång erforderliga handlingar, alla brandförsäkringshandlingar rörande försålda byggnaderna ävensom alla andra handlingar angående fastigheterna, och *dels* med behörigt gravationsbevis styrkt, att fastigheterna icke besväräs av någon in-teckning, skall köpeskillingen å tillträdesdagen till säljaren utbetalas i stadskassan; och är köparen därvid berättigad att, utöver det i mom. 3 här ovan omförmälda eventuella avdrag, från den överenskomna köpeskillingen avdraga beloppet av oguldna skatter, utskylder och andra onera, som belöpa på tiden före tillträdesdagen, under iakttagande av att skatter och utskylder, som avse år 1928, skola beräknas, för så vitt de utgå nämnda år men debiteras efter tillträdesdagen, till samma belopp som år 1927 samt så vitt de utgå år 1929 efter den för år 1928 här ovan bestämda grund.
- 8) Köparen ensam vidkännes alla med lagfarten å detta fång förenade kostnader.
- 9) Detta avtal är giltigt endast under förutsättning, att detsamma godkännes *dels* av stadsfullmäktige i Göteborg före utgången av innevarande år och *dels* av Kungl. Maj:t före den 1 april 1928.

Av detta avtal äro upprättade två exemplar, av vilka kontrahenterna tagit var sitt.

Stockholm den 28 oktober 1927.

Kungl. Generalpoststyrelsen.

ANDERS ÖRNE.

GUSTAF KIHLMARK.

Olof Viklund.

Göteborg i drätselkammaren, å andra avdelningen, den 1 november 1927.

A. ÅKESSON.

C. FORSELIUS.

JENS NIELSEN.

ANDERS NYLÉN.

ERNST G. KRISTENSSON.

JULIUS HOLM.

A. Gärde.

Tillhör stadsfullmäktiges i Göteborg beslut den 24/11 1927, § 8, intygas

Ex officio:

Olof Johnsson.